

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ ТА НАПРЯМКИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ЕКОНОМІКИ

PROBLEMS OF TRANSFER PRICE FUNCTIONING IN UKRAINE AND ITS IMPROVEMENT IN THE CONDITIONS OF ECONOMIC UNEMPLOYMENT

УДК 338.532

Малинка К.С.

студентка
Національний технічний
університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

Полищук С.В.

старший викладач кафедри
економіки підприємництва
Національний технічний
університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

У даній статті розглянуто сутність трансфертного ціноутворення, його особливості та основні принципи формування. Проведена характеристика загальних та фінансових критеріїв визнання операцій контрольованим, що відіграють провідну роль при трансфертному ціноутворенню. Розглянуто методи трансфертного ціноутворення та особливості їх використання, зокрема приділено увагу одному з найбільш застосовуваних в межах України. В ході дослідження було проаналізовано способи корегування показника рентабельності, зокрема проведена детальна характеристика кожного з інструментів. Було виявлено переваги та недоліки кожного з них. Також в роботі приділено увагу законодавчій базі трансфертного ціноутворення в Україні та надано можливі рекомендації щодо його удосконалення. Особливу увагу було приділено діям плану BEPS, які найбільш актуальні для України. В результаті проведеного дослідження було запропоновано впровадження нових стандартів ведення документації та правил визначення трансфертних цін, як один з напрямків удосконалення трансфертного ціноутворення в межах нашої держави.

Ключові слова: трансфертне ціноутворення, транснаціональна корпорація, контрольована операція, критерії, методи трансфертного ціноутворення, корегування показників рентабельності, план BEPS, контроль за трансфертним ціноутворенням.

В данной статье рассмотрены сущность трансфертного ценообразования, его осо-

бенности и основные принципы формирования. Проведена характеристика общих и финансовых критериев признания операций контролируемым, которые играют главную роль при трансфертном ценообразовании. Рассмотрены методы трансфертного ценообразования особенности их использования, в частности уделено внимание одному из самых применяемых в пределах Украины. В ходе исследования были проанализированы способы корректировки показателя рентабельности, в частности проведена подробная характеристика каждого из инструментов. Было выявлено преимущества и недостатки каждого из них. Также в работе уделено внимание законодательной базе трансфертного ценообразования в Украине и предоставлены возможные рекомендации по его совершенствованию. Особое внимание было уделено действиям плана BEPS, которые наиболее актуальны для Украины. В результате проведенного исследования было предложено внедрение новых стандартов ведения документации и правил определения трансфертных цен, как одно из направлений совершенствования трансфертного ценообразования в пределах нашего государства.

Ключевые слова: трансфертное ценообразование, транснациональная корпорация, контролируемая операция, критерии, методы трансфертного ценообразования, корректировка показателей рентабельности, план BEPS, контроль за трансфертным ценообразованием.

In this article are considered the essence of transfer pricing, its features and basic principles of formation. There is described the characteristic of general and financial criteria for recognizing controlled operations, which plays a leading role in transfer pricing. It was defined that activity of multinational corporations is important for economy of any country and Ukraine is not an exception the Stated problem is relevant and is rather widely discussed in scientific community both on national, and on international levels. There were considered methods of transfer pricing and feature of their using, in particular there were paid attention to one of the most applied within Ukraine. In the article there was revealed the definition of an entity of transfer pricing and its value in the conditions of uncertainty of market economy. There was carried out the studying of features of forming of the transfer price in Ukraine. During the study were analyzed methods for adjusting the profitability indicator, in particular, was performed a detailed description of each instrument. In addition there were identified the advantages and disadvantages of each of them. Also there were paid attention to general principles of definition of operations by controllable and marked out financial criteria of recognition of operations by controllable. It was considered in more detail each tool which can be used for correction of an indicator of profitability and also advantage and shortcomings of each of them. The article also focuses on the legislative basis for transfer pricing in Ukraine and provides possible recommendations for its improvement. During the research it was revealed that for Ukraine for improvement of control of process of transfer pricing it will be expedient to be guided by experience of foreign countries and to draft further bills taking into account the recommendations of OECD. Particular attention was paid to the actions of the BEPS plan, which are most relevant for Ukraine. In particular as a result of the analysis it was finished that accession of Ukraine to the plan of BEPS is extremely important and necessary. As a result of the conducted research, introduction of new standards of documentation and rules for the determination of transfer prices was proposed as one of the directions of improvement of transfer pricing within our country.

Key words: transfer pricing, transnational corporation, controlled transaction, criteria, transfer pricing methods, profitability adjustment, BEPS plan, transfer pricing control.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку світової економіки транснаціональні корпорації стали однією з головних рушійних сил процесів глобалізації. Сьогодні на діяльність ТНК припадає понад 50% світового виробництва й понад 65% світової торгівлі та міжнародної міграції капіталу, тобто вплив ТНК на світову економіку

дуже великий. Дійсно, діяльність транснаціональних корпорацій є важливою для економіки будь-якої країни і Україна є не винятком. Тому у зв'язку із входженням на ринок все більшої кількості транснаціональних корпорацій проблема застосування трансфертного ціноутворення набуває актуальності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Викладена проблема є актуальною і досить широко обговорюється в наукових колах як на національному так і на міжнародному рівнях. Теоретично-концептуальні засади діяльності транснаціональних компаній на макроекономічному, мезаекономічному та мікроекономічному рівнях досліджені в працях таких зарубіжних вчених, як Дж. Даннінг, Д. Карро, Ф. Котлер, М. Портер та інші.

Взаємозв'язок діяльності транснаціональних корпорацій з економічним розвитком країн розглянуто в роботах Р. Вернона, Т. Озави, К. Акамацу. Значним внеском у дослідження різних аспектів формування та діяльності ТНК є праці вітчизняних вчених, зокрема Г. Бегунца, Д. Дзюби, В. Руденка, В. Терещенка, В. Сіденка. Проте, незважаючи на значні здобутки вчених в даній сфері, існує низка питань та аспектів, які потребують подальших досліджень та наукових розробок.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення сутності трансфертного ціноутворення та його значення в умовах невизначеності ринкової економіки, вивчення особливостей формування трансфертної ціни в Україні. А також виявлення проблем процесу трансфертного ціноутворення на законодавчому рівні, та обґрунтування можливих напрямків його вдосконалення.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку економіки транснаціональні корпорації, здійснюють різнобічний вплив на функціонування світового господарства та стан господарюючих суб'єктів та займають особливе місце на сучасному глобальному ринку.

Щодо поняття транснаціональної корпорації погоджуємось із ЮНКТАД (англ. – United Nations Conference on Trade and Development) згідно якого ТНК вважається компанія, що має підрозділи у двох або більше країнах, здатна здійснювати узгоджену політику через один або декілька стратегічних господарських центрів (центрів прийняття рішень). При цьому материнська компанія повинна мати можливість контролювати активи інших економічних одиниць у державах їхнього базування, крім країни її розташування, як правило, шляхом участі в капіталі [2].

Зазначимо, що стратегія транснаціональних корпорацій характеризується прагненням до утворення мереж внутрішньофірмових зв'язків регіонального, а нерідко – і глобального масштабу, в межах яких інтегруються наукові дослідження та розробки, матеріальне забезпечення, виробництво, розподіл та збут.

Використовуючи приховані методи переказу прибутку у вигляді обміну товарами та послугами між різними підрозділами фірми, ТНК виводить свої прибутки з-під контролю держави, що надає їй можливість ухилятися від сплати податків, обходити різноманітні обмеження (це особливо

важливо, коли виводяться прибутки із країн, що розвиваються), непомітно субсидіювати певну філію (наприклад, щоб вона могла підтримувати низькі ціни, не побоюючись обвинувачень у демпінгу). Найбільш відомий із цих прийомів полягає у використанні трансфертних внутрішньофірмових цін у торгівлі між філіями, розташованими у різних країнах.

Тому трансфертні ціни в сучасній ринковій економіці – широко поширений варіант ціноутворення. Варто зазначити, що розробка правових норм, пов'язаних із приводу трансфертного ціноутворення (податковий аспект), на рівні національних законодавств почалася ще в 1960-х роках. А в Україні правила трансфертного ціноутворення почали діяти з 1 вересня 2013 року з впровадженням змін до Податкового кодексу України. Згідно якого трансфертне ціноутворення – це процес визначення ціни продажу (реалізації) товарів та/або результатів робіт (послуг) при здійсненні контрольованих операцій (рис. 1) [4].

Зазначимо, що не менш важливим є фінансові критерії визнання господарських операцій, контрольованими, які передбачені підпунктами статті 39 ПКУ, згідно якого контрольованими визнаються операції, якщо одночасно виконуються умови, які зазначені на схемі 2.

Основним методологічним принципом трансфертного ціноутворення для податкових цілей є принцип ринкової ціни (так званий «принцип витягнутої руки» в Типовій конвенції ОЕСР про уникнення подвійного оподаткування доходів і капіталу), за яким ціна на товари, послуги і фактори виробництва в операціях між пов'язаними особами повинна відповідати ціні, за якою б передавалися відповідні товари, послуги і фактори виробництва між непов'язаними особами у зів'язаних економічних умовах [1].

При трансфертному ціноутворенні, як правило, використовують п'ять методів, такі як: метод порівняльної неконтрольованої ціни, метод ціни перепродажу, метод чистого прибутку, метод розподілення прибутку.

Проте варто зазначити, що в ході дослідження серед всіх методів було виявлено один, якому варто приділити увагу, адже його використання в Україні за останні роки значно зросло. А саме мова йде про метод ціни перепродажу

Це найбільш застосовний метод для аналізу рентабельності дистриб'юторів з обмеженим ризиком, що представляють міжнародні групи компаній в Україні та є найбільш розповсюдженою бізнес-моделлю.

Метод ціни перепродажу ідеально підходить для аналізу операцій торгових, компаній у разі наявності внутрішніх зіставних операцій. Під час застосування цього методу порівнюється валова рентабельність компанії, отримана при подальшій

Рис. 1. Загальні засади визначення операцій контрольованими

Джерело: укладено автором на основі даних [1; 4; 5]

Рис. 2. Фінансові критерії визнання операцій контрольованими

Джерело: укладено автором на основі даних [3; 4]

реалізації товару, з ринковим діапазоном валової рентабельності, який розраховується на основі даних фінансової звітності незалежних компаній. І хоча практичне застосування цього методу може бути обмежене відмінностями облікових політик потенційно зіставних компаній і сторін контрольованої операції, що не дає можливості досягти достатнього рівня зіставності, цей метод для України все ж таки має переваги у використанні, оскільки діяльність більшості іноземних ТНК зосереджена в галузях торгівлі, що і зумовлює доцільність використання саме цього методу.

Усі методи, окрім методу порівняльної неконтрольованої ціни, ґрунтуються на аналізі рента-

бельності. Таким чином, на практиці у більшості випадків для аналізу контрольованих операцій українських платників податків використовуються методи, які базуються на рентабельності (метод ціни перепродажу, «витрати плюс» та метод чистого прибутку). У разі застосування одного з перелічених вище методів необхідно здійснити вибір сторони, що досліджується (прим. – сторони, для якої перевіряється показник рентабельності відповідно до обраного методу трансфертного ціноутворення). У більшості випадків з урахуванням умов здійснення контрольованих операцій стороною, що досліджується, обирається українська компанія [5].

Якщо відповідний показник рентабельності в контрольованій операції перебуває поза межами ринкового діапазону, платник податку має здійснити самостійне коригування бази оподаткування відповідно до ринкового діапазону.

Існує багато інструментів, які можуть застосовувати групи компаній для коригування фінансових результатів (показників рентабельності), наприклад, випуск кредит-нот, надання безповоротної фінансової допомоги, прощення боргу тощо. Такі інструменти можуть застосовуватися як на майбутнє, так і ретроспективно, при чому кожний інструмент має певні переваги та недоліки.

Розглянемо детальніше кожен інструмент який може бути використаний для корегування показника рентабельності, а також переваги та недоліки кожного з них в таблиці 1.

Якщо жодний із перелічених вище способів неможливо застосувати, і ціна в контрольованій

операції (відповідний показник рентабельності) перебуває поза межами діапазону цін/рентабельності, що призводить до зменшення суми податку, який підлягає сплаті до бюджету, компанія зобов'язана здійснити самостійне коригування ціни контрольованої операції і бази оподаткування.

Для усіх можливих інструментів спільним є те, що для включення їх до розрахунку цін або ж показників рентабельності необхідно, щоб вони відбулись у тому ж звітному періоді, що і контрольовані операції, які аналізуються. Однак можливість застосування наведених вище інструментів повинна розглядатись індивідуально для кожного окремого випадку.

Оскільки зміни цін чи рентабельності впливають на обидві сторони операції, слід пам'ятати про потенційні наслідки для них та оцінити ефект від застосування того чи іншого інструменту для кожної сторони. Також обов'язково розглядати

Таблиця 1

Способи коригування показника рентабельності

Кредит-ноти	
Характеристика	Коригування цін шляхом випуску кредит-ноти є досить розповсюдженим інструментом, який дозволяє зменшити вартість придбаних товарів – предметів контрольованих операцій. Кредит-ноти, як правило, безпосередньо стосуються контрольованих операцій та мають прямий вплив на розрахунок рентабельності.
Переваги	Однією з переваг використання кредит-нот є зменшення кредиторської заборгованості, що в свою чергу знижує вихідні грошові потоки компаній та знижує вплив зміни курсів іноземних валют. Законодавчо використання кредит-нот не врегульовано, однак вони набули широкого розповсюдження на практиці.
Недоліки	Коригування з використанням кредит-ноти обмежене у часі періодом до моменту повного виконання контракту
Безповоротна фінансова допомога	
Характеристика	Це кошти, передані платнику податків відповідно до договорів дарування, інших подібних договорів або без укладення таких договорів; сума заборгованості одного платника податків перед іншим платником податків, що не стягнута після закінчення строку позовної давності.
Переваги	З точки зору українського законодавства немає обмежень щодо розміру наданої безповоротної фінансової допомоги.
Недоліки	Договір фінансової допомоги повинен бути оформлений відповідно до законодавства, зі вказівкою на чіткий зв'язок між наданою/отриманою фінансовою допомогою та контрольованою операцією. В іншому випадку існує ризик того, що дохід у вигляді безповоротної фінансової допомоги не буде враховано під час розрахунку показників рентабельності в контрольованій операції.
Прощення боргу	
Характеристика	Цей інструмент передбачає повне або часткове прощення боргу кредитором. Так, зобов'язання припиняється внаслідок звільнення (прощення боргу) кредитором боржника від його обов'язків, якщо це не порушує прав третіх осіб щодо майна кредитора
Переваги	Такий варіант зменшення зобов'язань є найпростішим із точки зору документального оформлення. Потенційний вплив прощення боргу на результати контрольованої операції не обмежується товарами (послугами), реалізованими у звітному періоді.
Недоліки	Прощення боргу обмежене власне сумою кредиторської заборгованості та можливе лише за наявності тісного взаємозв'язку між контрольованою операцією та сумою прощеного боргу. У протилежному випадку існує ризик, що дохід від прощення заборгованості не буде враховано під час розрахунку показників рентабельності в контрольованій операції як такий, що не стосується контрольованої операції або операційної діяльності загалом.
Бонуси/знижки/премії/ інші заохочення	
Характеристика	Умовами дистрибуційних договорів може передбачатись надання постачальником мотиваційних та/або стимулюючих виплат (наприклад, бонусів, знижок, премій, інших видів заохочень)
Переваги	Надання мотиваційних та стимулюючих виплат не обмежується сумою «основної» контрольованої операції, а застосування даного інструменту — величиною кредиторської заборгованості
Недоліки	Мотиваційні виплати трактуються податковими органами як оплата за маркетингові послуги, у зв'язку з чим дана операція оподатковується ПДВ.

Джерело: укладено автором на основі даних [7; 8]

податкове та юридичне законодавство різних країн, в яких провадять свою господарську діяльність сторони контрольованих операцій.

Загальною рекомендацією є застосування обраного механізму на постійній основі та проведення періодичного (наприклад, квартального) моніторингу щодо виконання тих чи інших фінансових показників.

Варто зазначити, що наразі спостерігається демонстративна активність уряду України приєднатись до боротьби ОЕСР з ухиленням від оподаткування (план BEPS – англ. Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting). Прикладом може слугувати прийняття Радою в червні цього року довгоочікуваний Закон «Про валюти і валютні операції», а також посилення вимог щодо фінансового моніторингу, які були впроваджені в 2016 роком НБУ для протидії впливу капіталу.

Проте незважаючи на постійне поліпшення законодавчих основ у сфері трансфертного ціноутворення з боку уряду, на сьогоднішній день існують значні законодавчі прогалини, які дають можливість для схемного виведення капіталу з країни.

Тому для України для удосконалення контролю за процесом трансфертного ціноутворення доцільним буде орієнтуватись на досвід зарубіжних країн та розробляти надалі законопроекти з урахуванням рекомендацій ОЕСР. А саме особливу увагу пропонується приділити діям плану BEPS, які найбільш актуальні для України, враховуючи поширені схеми з виведення капіталу. Може виникнути запитання, а чи потрібен взагалі Україні план BEPS, якщо наразі Радою приймаються законодавчі акти, що певним чином видозмінюють та удосконалюють трансфертне ціноутворення? Для цього розглянемо докладніше значення деяких кроків плану BEPS для України.

Згідно аналізованих статистичних даних було виявлено, що в Україні має місце значне виведення вітчизняного капіталу в країни з низьким рівнем оподаткування. Тобто можна говорити про те, що через відсутність належного контролю транснаціональні корпорації мають змогу маневрувати капіталом між функціональними підрозділами за допомогою різних інструментів в тому числі за допомогою трансфертного ціноутворення. Мова про так звані «round tripping» інвестиції – явище, яке означає виведення резидентами за кордон коштів, які потім повертаються в країну у вигляді прямих іноземних інвестицій [9].

А оскільки суть плану BEPS полягає в тому, що всі країни світу повинні включитися в спільну боротьбу проти «агресивного податкового планування». Мається на увазі «агресивне податкове планування», в ході якого частина прибутку міжнародної групи компаній за допомогою різних штучних схем виводиться з-під оподаткування або перерозподіляється з країн з високим оподатку-

ванням, де цей прибуток фактично створюється, в країни з низьким оподаткуванням. Тому приєднання України до плану BEPS є вкрай важливим та необхідним.

Зокрема для України згідно плану BEPS варто приділити особливу увагу на кроках №8-10 та №13, які є найбільш необхідними для впровадження при трансфертному ціноутворенні. Зупинимось на кроці №13, який впорядковує підхід до підготовки документації по трансфертному ціноутворенню на міжнародному рівні [5].

Ця дія передбачає впровадження трирівневої структури документації для міжнародних груп компаній. Зокрема, компанії, які проводять контрольовані операції, крім обов'язкового на сьогоднішній день звіту про контрольованих операціях (local file), повинні будуть повідомляти фіскальній службі про участь в міжнародній групі. Це, в свою чергу, передбачає обов'язкову подачу глобальної документації (майстер-файл), в якій надаються аналіз ключових операцій, механізми фінансування і розподілу фінансових потоків в групі, фінансова звітність, а також звіт в розрізі країн (country-by-country report).

Останній передбачає розкриття транснаціональними корпораціями деталізованої інформації про свої відокремлені підрозділи в розрізі кожної країни і містить дані про прибуток, податкових виплатах, кількості співробітників, матеріальні активи та функціях компанії в кожній країні.

Отримання такого значного обсягу інформації дозволить податковим органам набагато краще орієнтуватися в особливостях діяльності групи і, завдяки цьому, проводити якіснішу перевірку відповідності умов контрольованих операцій принципу «втягнутої руки».

Зазначені законопроекти відкривають можливість підписання Міністерством фінансів Міжвідомчої угоди компетентних органів з метою приєднання до Єдиного стандарту ОЕСР з обміну фінансовою інформацією на основі модельної Конвенції про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах, ратифікованої Верховною Радою.

Висновки з проведеного дослідження. Результати даного дослідження показують, що проблема трансфертного ціноутворення є досить важливою та актуальною для світової економіки та України зокрема. Трансфертне ціноутворення в сучасних умовах глобалізації залишається і досі складним та актуальним питанням.

Аналізуючи та систематизуючи різні методи трансфертного ціноутворення, в даному дослідженні було виявлено та охарактеризовано найбільш використовуваний метод, який набуває актуалізації серед транснаціональних компаній за останні роки в Україні.

Також в ході досліджень аналізувалось законодавство України щодо трансфертного ціноутворення, в результаті якого можна зробити висновок,

що в Україні нормативна база щодо трансфертного ціноутворення розроблена та постійно удосконалюється, однак існують труднощі з адмініструванням контрольованих операцій, оскільки окремого програмного продукту, який би відфільтровував ризикові операції з метою їх перевірки немає.

Тому в результаті було запропоновано впровадження нових стандартів ведення документації та правил визначення трансфертних цін. Це потребуватиме від платників податків часу для підготовки кваліфікованих кадрів, моніторингу трансфертних цін, програмного забезпечення для оптимізації роботи, зміни адміністративних процесів підприємства та документообігу.

Оскільки у даний час законодавство з приводу трансфертного ціноутворення в Україні далеко від європейських стандартів, тому застосування наданих в ході дослідження напрямків забезпечить удосконалення механізму трансфертного ціноутворення. Це дозволить здійснювати якісніший податковий контроль у сфері трансфертного ціноутворення, отримувати додаткові надходження до державного бюджету та в результаті підвищить конкурентоспроможність України рейтингу конкурентоспроможності національних податкових систем.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations / OECD Publishing, 2010. 243 p.
2. UNCTAD. World Investment Report. Transnational Corporations, Agricultural Production and Development / United Nations / New York, Geneva, 2009. 314 p.
3. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо трансфертного ціноутворення» / *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2018. № 49. Ст. 399. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/408-182> (дата звернення 15.12.2019).
4. Стаття 39 Податкового Кодексу України «Трансфертне ціноутворення». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 13.12.2019).
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення податкового контролю за трансфертним ціноутворенням : Закон України від 28.12.2014 № 72-VIII / *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2015. № 10. Ст. 56 / *Офіційний вісник України*. 2015. № 3. Ст. 47.
6. Бегунц Г.О. Державне регулювання трансфертного ціноутворення в системі транснаціональних корпорацій: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.02.03. Харківський національний ун-т ім. В.Н. Каразіна. 2016. 20 с.
7. Дзюба П.В. Трансферне ціноутворення у фінансовій системі ТНК: дис. ... канд. екон. наук: 08.05.01. Київ, 2015. 210 с.
8. Руденко Л. Транснаціональні корпорації. Київ : КНЕУ, 2014. 218 с.
9. Терещенко А.А., Волошанюк Н.В. Трансфертне ціноутворення як інструмент контролінгу. *Фінанси підприємств*. 2013. 127–135 с.

REFERENCES:

1. OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations / OECD Publishing, 2010. 243 p.
2. UNCTAD. World Investment Report. Transnational Corporations, Agricultural Production and Development / United Nations. New York, Geneva. 2009. 314 p.
3. Закон Ukrainy «Pro vnesennja zmin do Podatkovogho kodeksu Ukrainy shhodo transfertnogho cinoutvorennya» Vidomosti Verkhovnoji Rady (VVR), (2018), no. 49, st. 399. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/408-182> (accessed 15 December 2018).
4. Stattia 39 Podatkovoho Kodeksu Ukrainy «Transfertne tsinoutvorennya» [Transfer pricing]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (accessed 13 December 2019).
5. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shhodo udoskonalennia podatkovoho kontroliu za transfertnym tsinoutvorennyam (2015). *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*, no 3, st. 47.
6. Biehungts H.O. (2016). Derzhavne rehuliuвання transfertnogho tsinoutvorennya v systemi transnatsionalnykh korporatsii [State regulation of transfer pricing in the system of transnational corporations] (PnD Thesis), Kharkiv: National University named after V.N. Karazin (in Ukrainian).
7. Dziuba P.V. (2015). Transferne tsinoutvorennya u finansovii systemi TNK [Transfer pricing in the financial system of TNCs] (PnD Thesis) Kyiv (in Ukrainian).
8. Rudenko L. (2014). Transnatsionalni korporatsii [Transnational corporations] Kyiv: KNEU (in Ukrainian).
9. Tereshchenko A.A., Voloshaniuk N.V. (2013). *Finansy pidpriemstv* [Business Finance]. *Transfertne tsinoutvorennya yak instrument kontrolinhu* [Transfer pricing as a controlling instrument]. Kyiv (in Ukrainian).

Malinka Katerina

Student

National Technical University of Ukraine
"Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

Polischuk Serhiy

Senior Instructor of the Department of Economics of Entrepreneurship
National Technical University of Ukraine
"Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

PROBLEMS OF TRANSFER PRICE FUNCTIONING IN UKRAINE AND ITS IMPROVEMENT IN THE CONDITIONS OF ECONOMIC UNEMPLOYMENT

The purpose of the article. Research objective is definition of an entity of transfer pricing and its value in the conditions of uncertainty of market economy, studying of features of forming of the transfer price in Ukraine. And also the research objective is identification of problems of process of transfer pricing at the legislative level, and justification of the possible directions of its improvement.

Methodology. For the solution of goals were used analytical and statistical methods such as selective observations, groups, average sizes, comparative analysis, systematization and generalization. Theoretical and methodological basis of researches became fundamental provisions of the economic theory, laws and regulations of Ukraine, monograph, scientific articles of domestic and foreign scientists.

Results. During the article it was studied problems of functioning of transnational corporations, particular attention is paid to one of the most important aspects of their activity - the process of transfer pricing. In connection with occurrence on the market of increasing number of multinational corporations the problem of application of transfer pricing acquires relevance. The article presents the meaning of transfer pricing, its features and the basic principles of formation. The characteristic of general and financial criteria for recognizing controlled operations, which plays a leading role in transfer pricing, is described.

This paper discusses transfer pricing methods that can be used by transnational corporations in the process of their functioning, as well as the peculiarities of application of certain methods. The author considers ways of adjusting the profitability index, in particular, a detailed description of each of the instruments of influence is made, their advantages and disadvantages are revealed.

Also in the article there was analyzed Ukraine's legislation on transfer pricing, which showed that there are difficulties in administering controlled operations, as a separate software product that would filter out risk transactions for the purpose of their no check

As results the author proposed some directions for improving the process of transfer pricing, namely the introduction of new standards for conducting documentation and rules for determining transitional prices. This will require time taxpayers to train qualified personnel, monitor transfer pricing, software optimization, changes in business administrative processes, and document circulation.

Since there is currently legislation on transfer pricing in Ukraine is far from European standards, therefore the application of the directions provided during the study will ensure the improvement of the transfer pricing mechanism. This will allow for high-quality tax control in the field of transfer pricing, receive additional revenues to the state budget and, as a result, will increase Ukraine's competitiveness in the competitiveness rating of national tax systems.

Practical implications. As a result of the conducted research implementation of new standards of maintaining documentation and rules of determination of the transfer prices was offered. It will demand from taxpayers of time for training of qualified personnel, monitoring of the transfer prices, the software for optimization of work, change of administrative processes of the enterprise and document flow.

Value/originality. In this work we were analyzing and systematizing various methods of transfer pricing and revealed and characterized the most used method which gets updating among the multinational companies in recent years in Ukraine.